

**Constructieve bijdragen tot het debat en de uitbouw
van een sociale pijler in de EU**

Beschermingskloof voor migrerende werknemers in de EU

**Focus op werk- en leefomstandigheden voor migrerende werknemers en hun
gezinnen**

Boekarest - 19 en 20 oktober 2017

Inhoud van het seminarie

Twee jaar geleden, op ons seminarie van 1 en 2 oktober 2015, bogen we ons over de migratiestromen en de gevolgen daarvan voor de gast- en herkomstlanden. Tijdens de lezingen en besprekingen bleek al snel dat we zeker dieper moesten ingaan op de werk- en leefomstandigheden van de binnen Europa migrerende arbeidskrachten en de gevolgen voor hun gezinnen en vooral voor de achtergebleven kinderen. We hebben dit seminarie dus georganiseerd om onze kennis hieromtrent te verdiepen en te verbreden.

Het seminarie was opgebouwd uit twee delen. Het eerste had betrekking op de werk- en leefomstandigheden van migranten-arbeiders in het land van bestemming. Hiervoor lieten we vakbonden, academici en middenveldorganisaties aan het woord. Het tweede deel had betrekking op de personen die achterblijven bij de arbeidsmigratie van ouders en/of familie. Voor dit onderwerp lieten we specialisten in kinderpsychologie, sociologie en jeugdwerk aan het woord.

Bovendien kwam dit seminarie op het juiste moment, direct na de afkondiging van de eerste resultaten van de Sociale Pijler voor de EU. We hopen met het resultaat van dit seminarie een constructieve bijdrage te leveren aan het debat en de verdere uitbouw van de Sociale Pijler.

In de bijlage kunt u een uitgebreid verslag vinden van het seminarie met daarbij meer details over de sprekers en de inhoud van hun betoog.

Verloop van het seminarie

Elk van de sprekers kreeg ruim de tijd om zijn of haar inzichten te delen met alle deelnemers. Telkens was er, tijdens of na de uiteenzettingen, tijd voorzien voor interactie en vragen. Op deze momenten kwam er al een aantal aanbevelingen en bedenkingen naar boven.

Naast de presentaties werden er ook werksessies voorzien. Tijdens deze werksessies werd er in kleine groepen verder gewerkt met de informatie van de inleidingen. Door de diverse samenstelling van de verschillende werkgroepen en de ruime interactie kregen we erg veel interessante concrete aanbevelingen.

Conclusies & Aanbevelingen

Een algemene conclusie die tijdens het seminarie naar boven kwam, was dat enkel méér Europa de situatie voor de arbeidsmigranten kan verbeteren. Er is een sterk geloof in de kracht van de Europese Unie.

Werk- en levensomstandigheden voor migrerende werknemers (inter-Europese mobiliteit)

De aanbevelingen met betrekking tot de werk- en leefomstandigheden van de arbeidsmigranten kunnen opgedeeld worden in drie blokken:

- De rol van de overheid,
- Nood aan Europese sociaal overleg,
- Nood aan onderzoek en opleiding.

Overheidsmaatregelen en Europese solidariteit

De deelnemers van het seminarie waren van oordeel dat de overheden in Europa nog tal van extra maatregelen kunnen nemen om de werk- en leefomstandigheden van de migrerende arbeiders te verbeteren.

Een eerste aanbeveling aan die overheden is een **striktere regelgeving voor onderaanneming**. Deze regelgeving moet ervoor zorgen dat er minder onderaanneming is. Dit zorgt dan weer voor de mogelijkheid om een betere controle uit te voeren op de bedrijven die met werknemers uit andere EU-landen werken.

Een tweede aanbeveling bestaat erin dat er in de hele Europese Unie **een gelijke arbeidsregelgeving** moet komen. Deze arbeidsregelgeving moet dan de basis vormen van een gelijke sociale zekerheid voor alle inwoners van de Europese Unie.

Tot slot zou er ook een **strikt kader moeten komen voor de rekruteringsvennootschappen** die in verschillende landen een grote uitstroom van werknemers organiseren. De uitstroom van werknemers uit de eigen arbeidsmarkt zorgt ervoor dat deze arbeidsmarkt op haar beurt moet versterkt worden met andere arbeidsmigranten.

Europees sociaal overleg

De deelnemers vragen een **Europese regelgeving betreffende het oprichten en ondersteunen van vakbonden, waarbij de vrijheid van vereniging voorop staat en niet mag ingeperkt worden door het opleggen van extra normen**. Dit moet een eenvormige oprichting van vakbonden in de hele Europese Unie mogelijk maken. Hierbij moet vooral aandacht gaan naar de mogelijkheid om ook in kleine bedrijven vakbonden te kunnen oprichten.

De uitwisseling tussen vakbonden over de hele Europese Unie zou versterkt moeten worden, zodat de belangen van de werknemers binnen de inter-Europese mobiliteit beter kunnen verdedigd worden. Daarbij moet er speciaal aandacht gaan naar de taalproblematiek van werknemers uit andere Europese landen die op dit ogenblik een belangenverdediging in de weg kan staan. Reeds aangesloten werknemers uit andere Europese landen kunnen hier een belangrijk rol in spelen. Vakbonden verdienen extra steun om deze uitwisseling te organiseren en om de taalbarrière weg te werken.

Er is nood aan een **duidelijk en sterk sociaal overleg** met vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers en overheid. In dit sociaal overleg moet **ook plaats zijn voor een breed middenveld** dat vaak erg veel ervaring heeft met betrekking tot de leef- en werkomstandigheden van werknemers uit andere EU-landen. Dit middenveld wordt al te vaak vergeten in het klassieke sociaal overleg.

Onderzoek en opleiding

De deelnemers aan het seminarie hebben grote bezorgdheden over de beschikbare kennis betreffende inter-Europese mobiliteit van werknemers. Het aanvoelen is dat arbeidsmigranten, overheden en sociale partners te weinig kennis hebben over de realiteit, de gevolgen en de achterliggende systemen van inter-Europese mobiliteit van werknemers. Dit gaat van persoonlijke kennis over de impact op het privéleven bij de arbeidsmigranten zelf tot **kennis over de sociale impact van arbeidsmigratie** bij overheden.

De Europese Unie moet meer inzetten op goed onderwijs in alle landen. Onderwijs moet al deze kinderen gelijke kansen bieden op de arbeidsmarkt.

Onderwijs moet ook overal in de Europese Unie toegankelijker zijn voor alle kinderen van arbeidsmigranten, of het nu EU- of niet-EU-burgers zijn, ook voor kinderen van vluchtelingen en niet-begeleide minderjarigen. Het inzetten van EU-middelen voor deze toegankelijkheid is ook een belangrijke maatregel in het kader van het huidige fenomeen van de Euro-wezen (zie hieronder).

Een uitgebreider onderzoek naar de impact van de braindrain die door arbeidsmigratie veroorzaakt wordt is noodzakelijk. Daarbij wordt de kennis over de werkelijke situatie in elk land als erg positief ervaren.

De vraag naar een algemeen toegankelijke, door het middenveld beheerde databank is groot. In deze databank zou informatie verzameld moeten worden over de arbeidsmarktwetgeving, de rechten en plichten van alle stakeholders en de sociale zekerheidssystemen die van toepassing zijn in de Europese Unie.

Voorstellen voor achtergelaten kinderen

De tweede dag van het seminarie handelde over de achterblijvers. In het gros van de gevallen gaat om de kinderen die niet meereizen met de ouders, die elders gaan werken. We stelden ook vast dat de kinderen die toch meereizen niet altijd goed worden opgevangen in het land van bestemming. Vooral het gebrek aan plaatsen in het onderwijs werd aangekaart.

Er is nood aan een Europese solidariteit om ervoor te zorgen dat kinderen die meereizen of thuisblijven **voldoende toegang tot onderwijs hebben**. Daarbij moet prioritair een beleid uitgestippeld worden dat toelaat dat kinderen altijd kunnen meereizen met hun ouders.

Naast de nadruk op de toegang tot onderwijs en de grote schooluitval van de achtergebleven kinderen, werd **ook de slechte toegang tot gezondheidszorg en geestelijke gezondheidszorg** voor de kinderen die achterblijven of meereizen benadrukt. De toegankelijkheid tot deze diensten laat nog sterk te wensen over wanneer de ouders niet in de buurt zijn.

Ouders die hun kinderen achterlaten, moeten de mogelijkheid hebben om hun kinderen op regelmatige basis terug op te zoeken. Of deze mogelijkheid gecreëerd moet worden door de overheid of door de werkgever lieten de deelnemers in het midden.

In het algemeen werd er benadrukt dat er een **eenvormig Europees beleid nodig is dat arbeidsmigranten in staat moet stellen om hun gezin mee te nemen**. Bij de begeleiding van deze arbeidsmigranten en hun gezin zullen **gemengde teams** moeten instaan voor de beste zorgen.

De Raad van Bestuur van Euromf vzw

Pieter-Jan Mattheus, Carien Neven, Annemie Verhoeven, Wouter Van Dyck, Bart Gaublonne

Organisatie: Euromf vzw
Met financiële steun van de Europese Unie

